

Баба Йорданка е част от състава по народно пеене на село Райово. С нея се срещаме в запазеното селско читалище. Тя с готовност приема да ни попее заедно със своите съседки и да поговори за живота и младостта си. Допуска ни в дома си с отворени обятия, а за довиждане ни дарява с пълна торба домашни ябълки и толкова чудесни емоции, че ни е трудно да си тръгнем. В баба Данче можем да видим една запазеност и ведрост, която приляга на човек, преминал през щастлива младост и живеещ достоен живот, основан на доброта и щедрост.

Баба Йорданка е родена в село Райово. Учи там до седми клас, а след това в град Самоков. Добре си спомня игрите на кукли, народна топка, криеница и гоненица. Или как са се събирали децата от цялата махала, отивали до близките поляни и там пасели конете на семействата си, по цял ден се занимавали с животните... По нейно време нямало вафли и бонбони. Малко хляб и малко сланина - това било менюто им за целия ден! А щом дойдело време за празник, баща ѝ колел телето от двора. Оставял половината за празниците, а другото продавал на пазара:

“На тоя две кила, той пък като заколи ни върне. Немаше хладилници, наш’та част като я оставеше, я сложи на синджира на бунара, където поливаме градината, над водата, да не го мухите лаят, да не може да потъмнее.”

Нямало деликатеси, но те били щастливи хора - най-редовно с майка ѝ готвели гювеч с малко картофи и други зеленчуци от двора. И до днес баба Йорданка и нейният дядо Стоян поддържат голяма градина, от която добиват продуктите си.

Двамата се запознават в завода, където работели. И хукват да се женят, без дори да кажат на родителите на булката. Скоро им се раждат двама сина. За онова време, баба Йорданка си спомня с умиление. Въпреки всички истории за демончета и змейове, които разказва на седенките и до днес, казва, че е живяла спокойно. Не се е притеснявала нито да ходи късно вечер до града пеша, нито да работи по цели дни, за да облече своите деца, да им сложи храна на масата и да ги изучи...

С гордост разказва на своите приятелки за онова време, в което никога не е оставала без работа - домакиня, работничка в завода и майка. И все пак е намирала време и сили и за страничен труд, който да бъде от помощ за семейния бюджет. Брането на различни билки и продажбата им на пазара е било именно това занимание за свободното време, понеже семейството събирало пари за собствено жилище в града, както и за кола. Въпреки малките заплати по време на социализма, семейството на баба Данче ходело на море всяка година, а по пътя натат и обратно не пропускали да се отбият в някой друг възрожденски град - да видят децата история.

Днес тя е горда баба на трима внука. Когато се пенсионира, открива любовта си към народното пеене. С бабите от Райово обикалят България и удивляват слушателите си със своите чудни гласове, енергия и хъс. Техният музикален състав участва и печели награди на много фолклорни фестивали. Сега, след двугодишното прекъсването на техните сбирки, те са готови да възобновят усилия, да пеят и да оживяват пак читалището на китното си селце.

Жителите на Райово се стремят да съхраняват традициите си. Все още се изпълняват много ритуали, сред които са посещенията от коледари, паленето на огънове на Поклади, както и търкалянето на питки на Благовец. Голяма радост е великденската изложба в селото, а Баба Данче е горда носителка на наградата за най-добър козунак 4 поредни години.

В малкото самоковско селце животът си тече, а хората не са застинали, а много будни и в крак с времето. И въпреки пандемията и кризите, които са неизменна тема на разговор, понякога е нужно само едно събиране в читалището, няколко песни и любопитни гости от столицата, за пренасяне в миналото. “Мизерно време”, както го определи дядо Стоян, но също и щастливо, изпълнено с надежда и малки радости.